

Farmers and archaeologists: any shared interests?

Best practice from the Dutch countryside

Henny Groenendijk
Groningen Institute of Archaeology

university of
groningen

faculty of arts

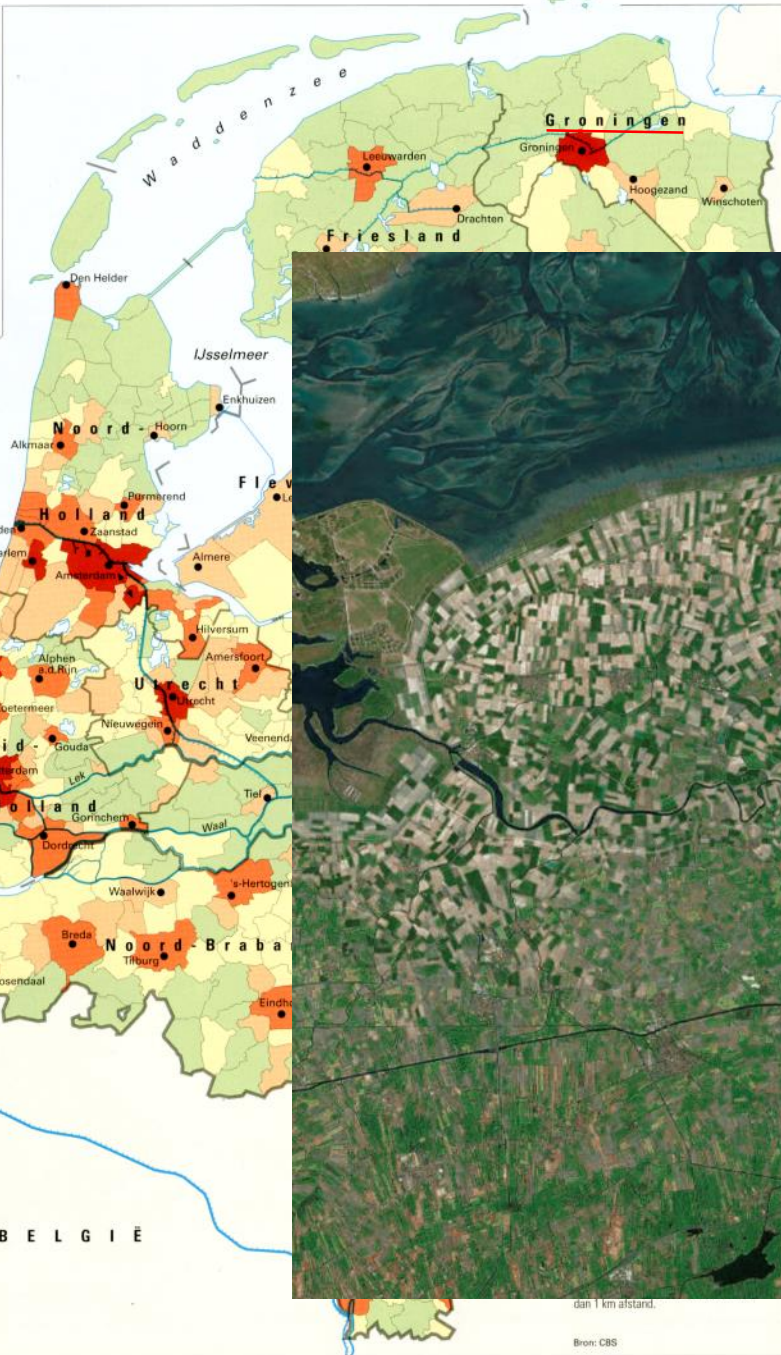
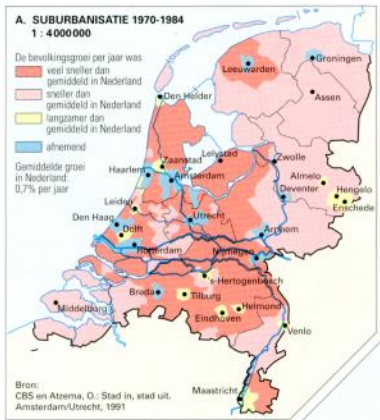

Loppersum 2014, occupation of the town hall

Derelict farmhouse, Hamdijk

NEDERLAND VERSTEDELIJKING

Source: De Grote Bosatlas/Google Maps

provincie groningen

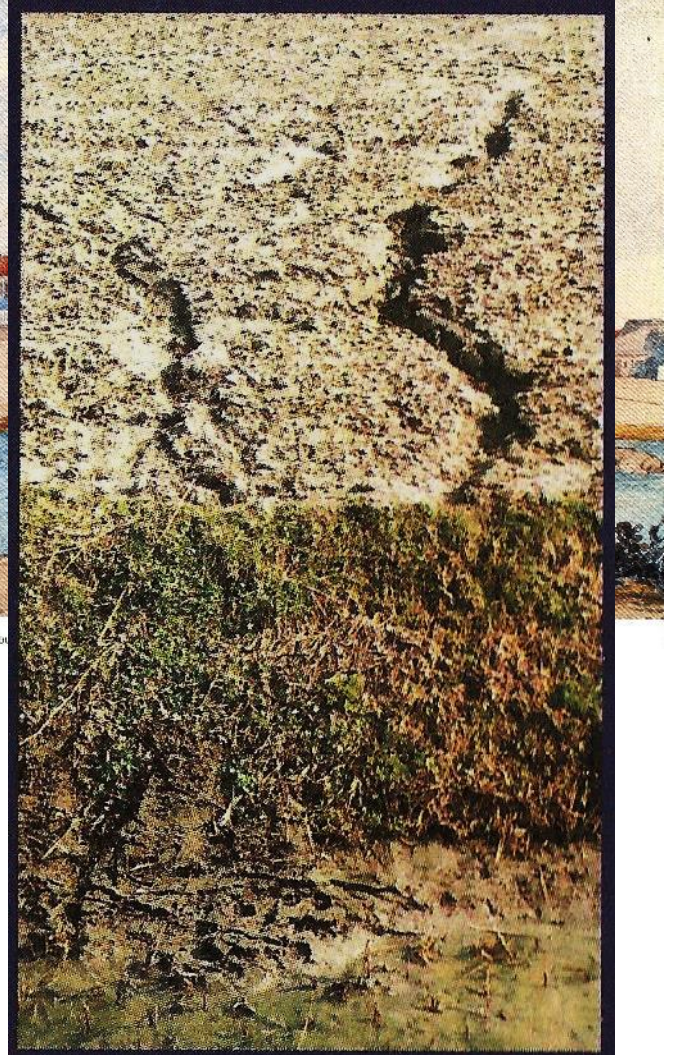
Sympathy project *Terps and Values, 1994*

Wierden en Waarden

Gezicht op de wierde Ezinge. Aquarel door Aart Schou

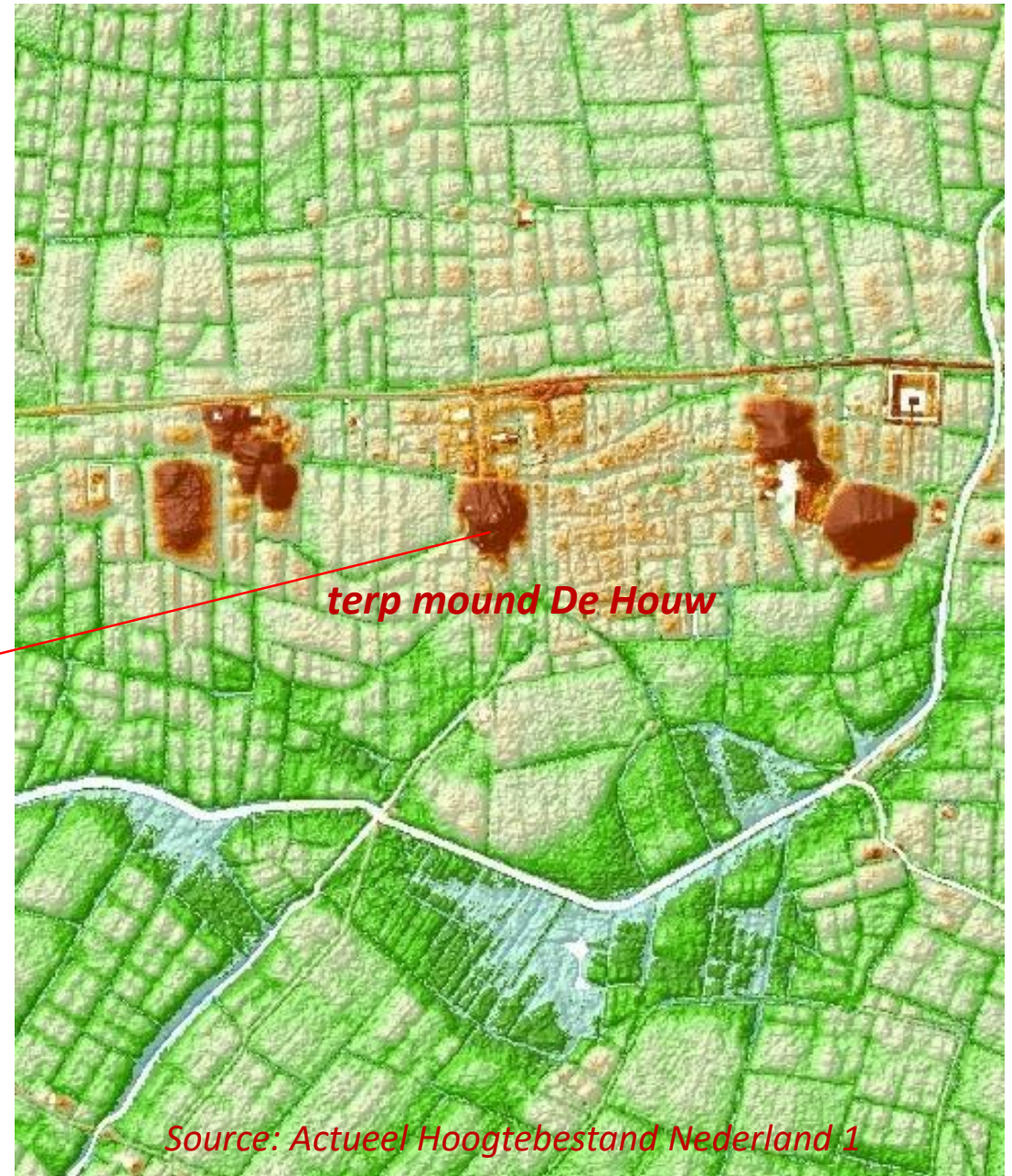

Working with the eco-plough

Source: De Boerderij, 1995

Ondiep ploegen in opkomst

Source: Actueel Hoogtebestand Nederland 1

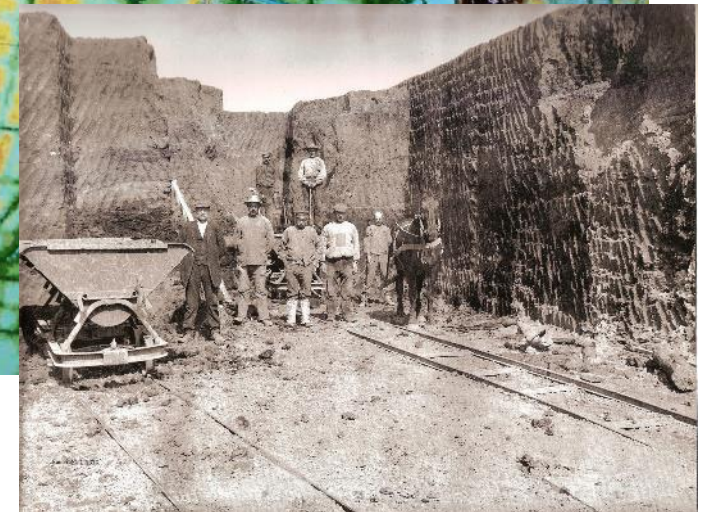
Under the wing of an agricultural advisory service

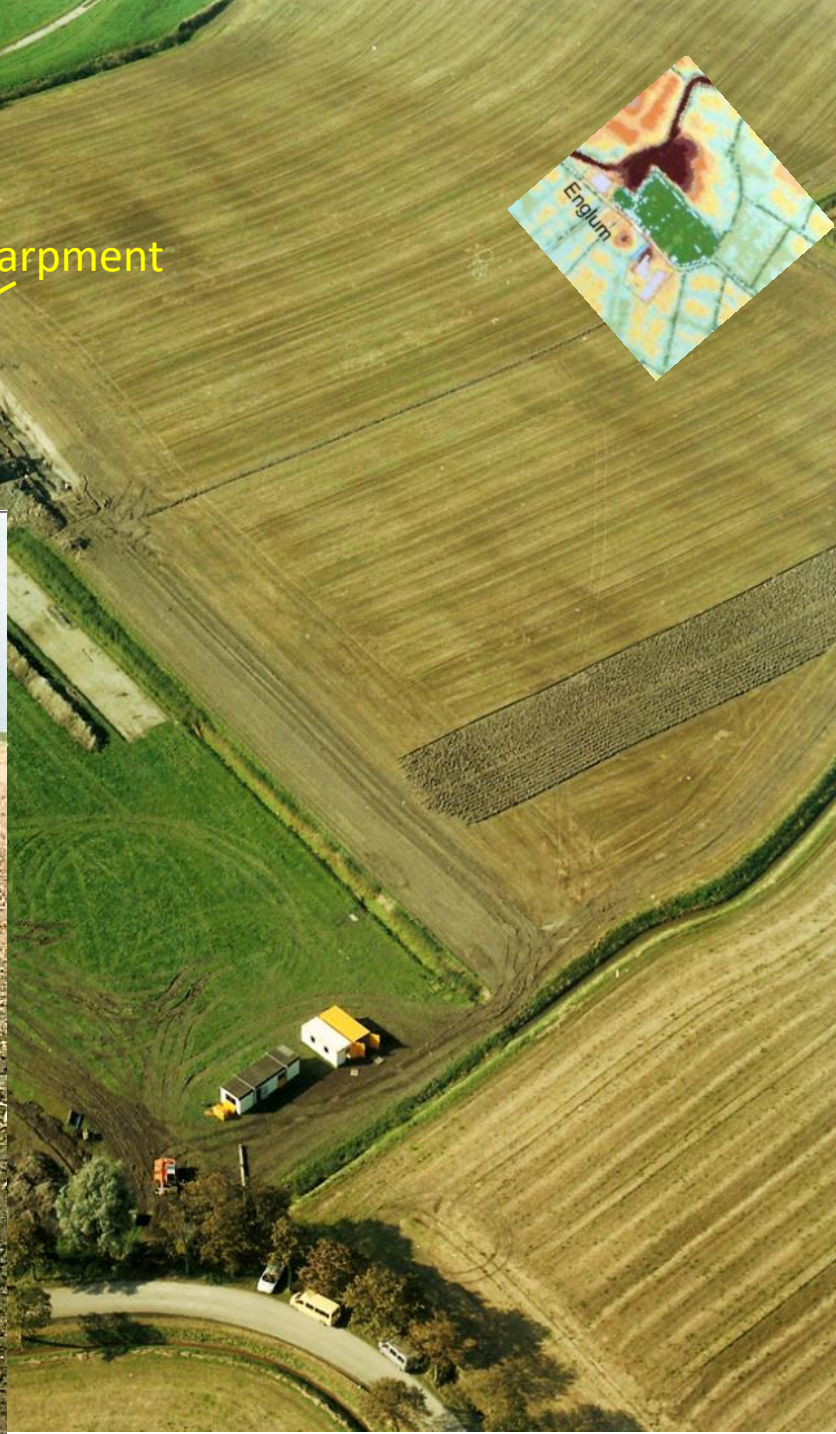
Photo Harry Kannegieter

Reconstruction programme *Englum* – a sympathy project with mutual interests

Source: *Actueel Hoogtebestand Nederland 1*

Excavation:
Rijksuniv. Groningen,
2000

Aerial photo:
Eelde Aerocarto

Photo excavation:
Prov. of Groningen

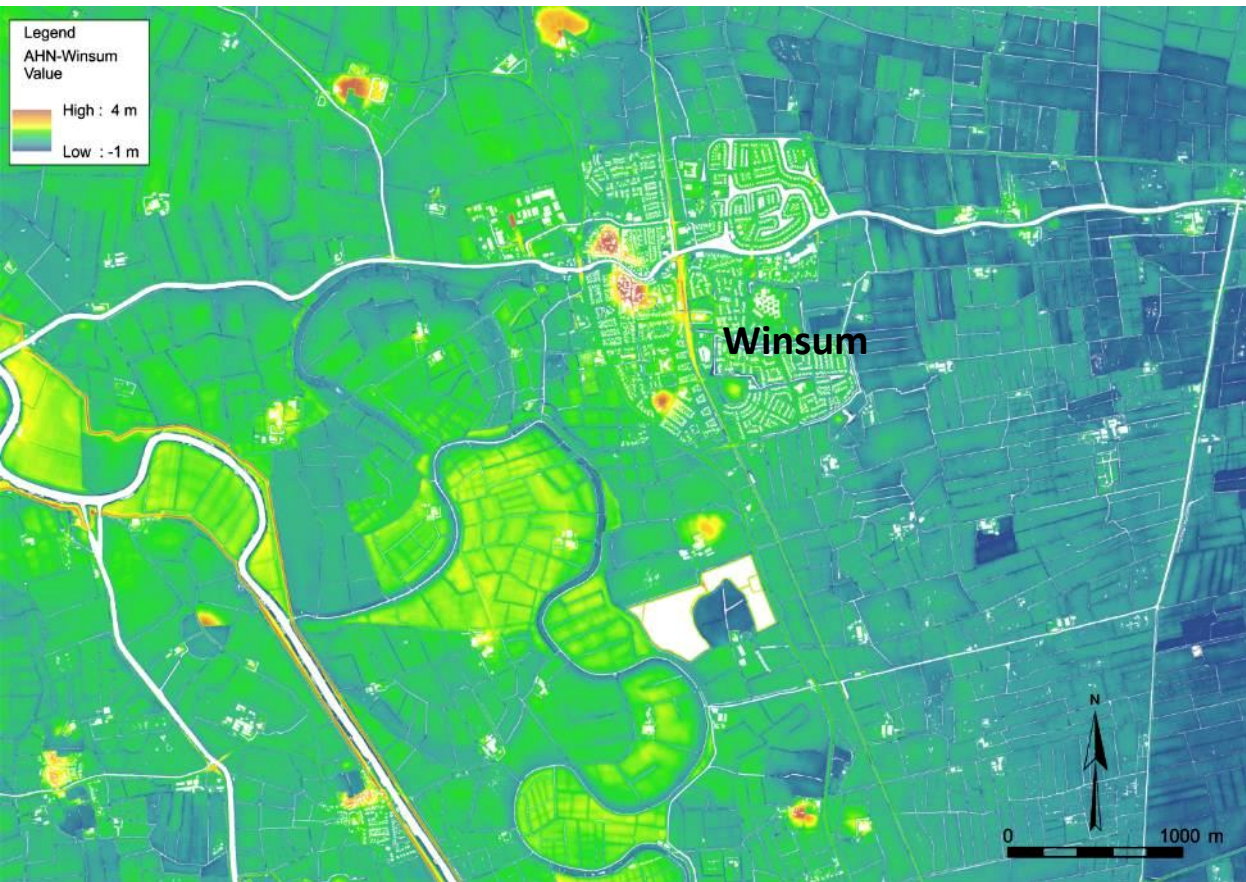
**Reconstruction Englum
took 6 years altogether
(2000-2006)**

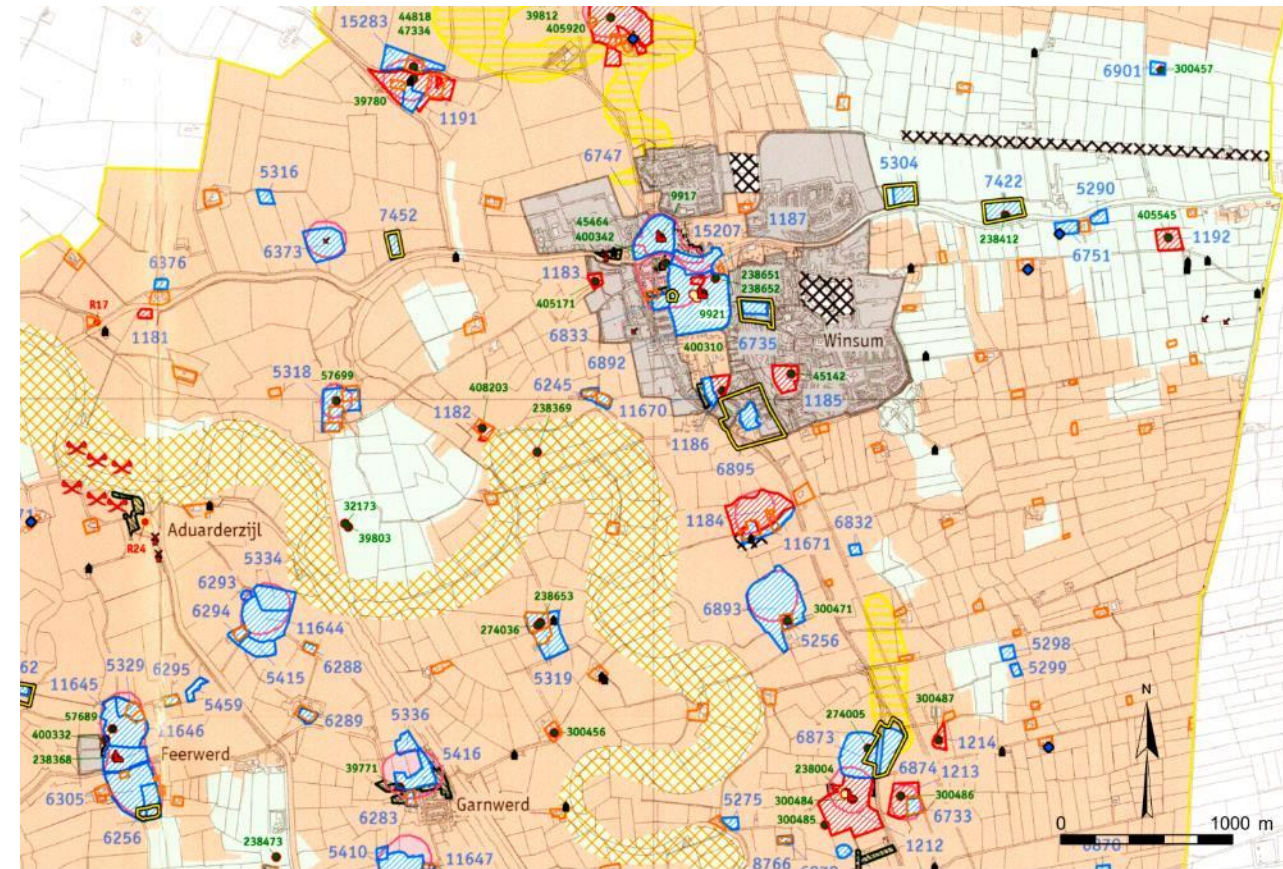

Photo H. Breedveld, Prov. Groningen

Development-led archaeology since 2000

Source: Actueel Hoogtebestand Nederland 3

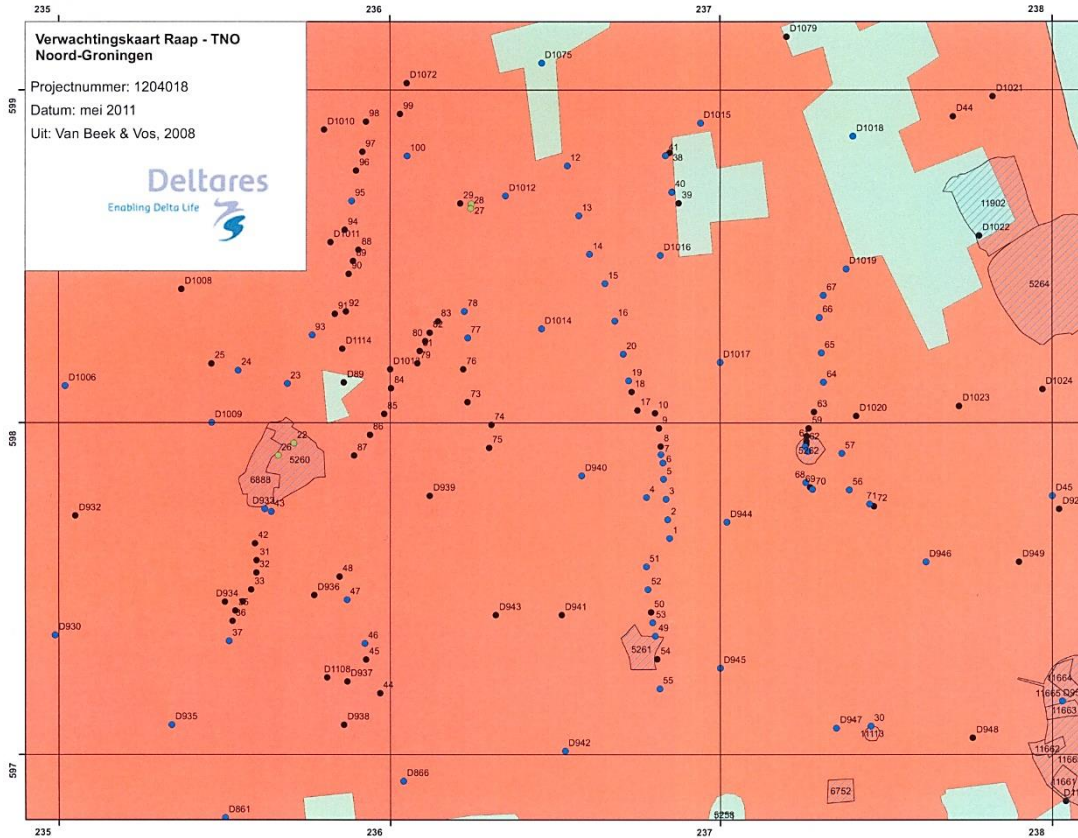

Source: RAAP, rapport 1732

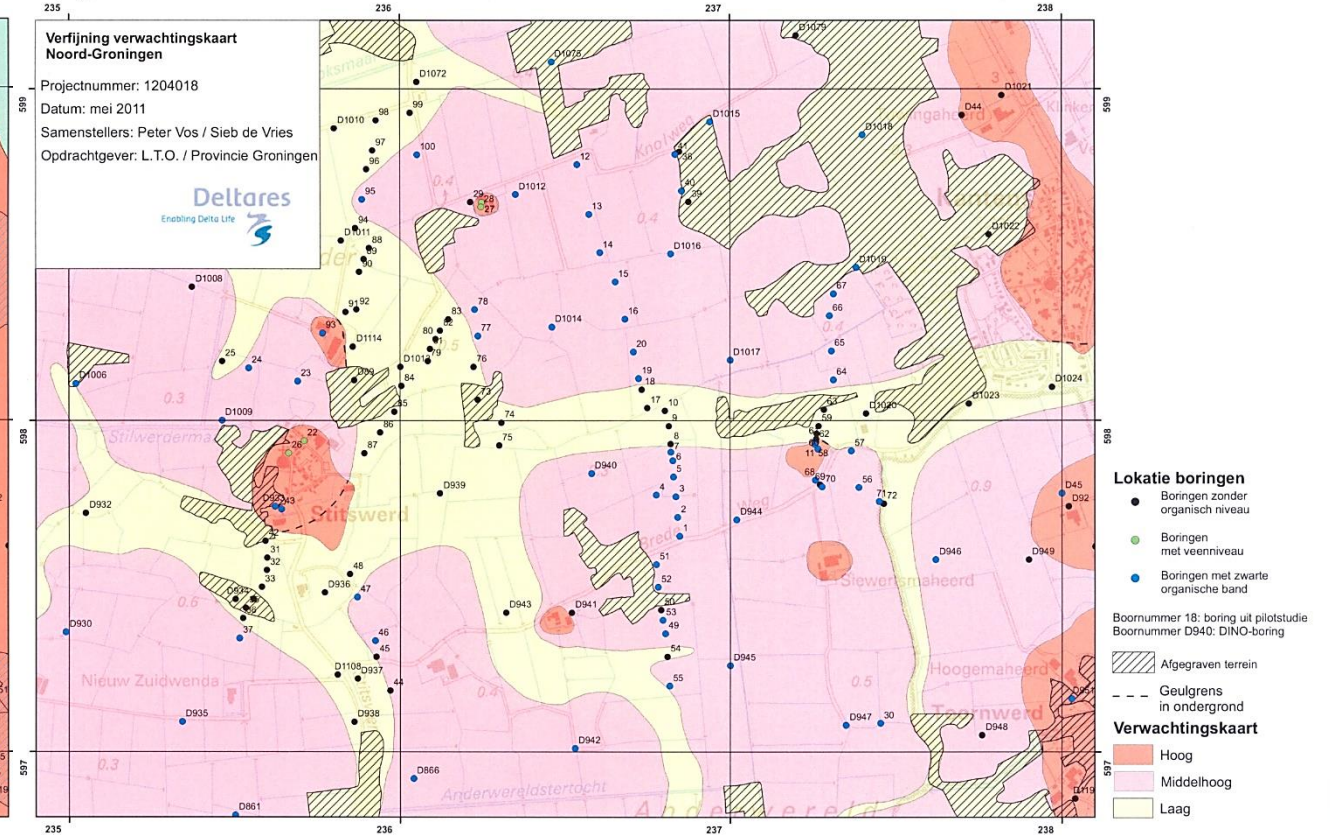
2008: predictive model

2011: refinement after coring

Bijlage 4

Bijlage 5

Farmer's organisation LTO takes the offensive...

VELDPOST | nr 28 | Zaterdag 22 oktober 2016

Interview - 'Verstoorde grond in Veenkoloniën door ploegen'

Boer doet archeologisch onderzoek

Acht boeren in de Oude Veenkoloniën laten in november zelf een onderzoek uitvoeren op hun land naar mogelijk archeologische vindplaatsen. Zelf verwachten ze dat hun landbouwgrond voor archeologen niet interessant zal zijn. Volgens akkerbouwer en melkveehouder Simon Spanniga, van de LTO Noord- afdeling Oude Veenkoloniën, kunnen boeren in het gebied hiermee geld besparen.

Tekst: Ellis van Wees

De boeren hopen duidelijk te krijgen waar ze zonder archeologisch vooronderzoek hun percelen met meer dan veertig centimeter kunnen afgraven om ze bijvoorbeeld te egaliseren. Het gebied in Groningen omvat vier gemeenten: Veendam, Pekela, Menterwolde en Hoogezand-Sappemeer.

Waarom dit onderzoek op initiatief van LTO Noord?

„Nederlandse gemeenten hebben besloten om in bestemmingsplannen voor het buitengebied archeologische waarde toe te kennen aan

Foto: Susan Rexwinkel

landbouwgronden. Dit betekent nogal wat voor boeren. Zo moeten ze bij werkzaamheden zoals ploegen, diep woelen of vlakker maken van land eerst een vergunning bij de gemeente aanvragen. Vervolgens komt er een archeoloog om onderzoek te doen. De kosten ervan moeten de boeren zelf betalen. Het gaat om bedragen tussen de duizend en vijftienhonderd euro. Als een archeoloog iets vindt, mag de boer vervolgens niets meer met zijn land doen. Het

zijn dan nogal hoge kosten voor grond waarvan wij weten dat er waarschijnlijk geen sprake is van archeologische waarde.”

Hoe willen boeren met dit eigen onderzoek deze financiële strop voorkomen?

„We verwachten dat er niets wordt gevonden op de 85 locaties waar onderzoekspitten worden geslagen. Wij denken dat de onderzoekers alleen zogenaamde ‘verstoorde grond’ zullen aantreffen. Dat betekent dat er bijvoorbeeld eerder in de grond diep is geploegd of gewoeld. Voor de aanleg van drainage hoeven we dan geen vergunning aan te vragen, dus is er ook geen archeologisch onderzoek nodig. Wanneer we kunnen aantonen dat het om verstoorde grond gaat, is het mogelijk dat de bestemming archeologische waarde eraf gaat.”

Hoe realistisch is het dat deze verwachting ook uitkomt?

„Wij hebben goede hoop dat we met dit onderzoek het tij kunnen keren. LTO Nederland heeft al eerder in Eersel, Teylingen, Midden-

Drenthe, Neder-Betuwe en Peel en Maas gedaan. Voor een deel is dit succesvol geweest.”

Hoe staan de gemeenten in de Oude Veenkoloniën tegenover dit onderzoek?

„Zij volgen de landelijk regels op. Binnenkort de laatste week van oktober zal de gemeente Veendam waarschijnlijk het bestemmingsplan buitengebied aannemen. Wij zijn dus eigenlijk te laat met het onderzoek. Aan bijna alle landbouwgronden in het gebied is een archeologische waarde toegekend.”

Heeft het dan wel zin het onderzoek nog te laten uitvoeren?

„Ja, dat heeft zeker zin. Op termijn wordt het bestemmingsplan aangepast. Wanneer precies weten we echter niet. In ieder geval zijn we dan voorbereid. Dan kunnen we aan de gemeente de resultaten van het onderzoek laten zien. We hopen aan te tonen dat het begrip archeologische waarde voor de meeste landbouwgrond in de Veenkoloniën niet van toepassing is.”

'Farmer conducts archaeological research'

In the sandy district, archaeological sites are most endangered

De Erfgoedstem

Nieuws en actualiteit over erfgoed en archeologie

Populaire berichten & pagina's

Zonnepanelen op monumenten – hoe zit het nou?

Geld voor behoud van historische winkelpuien Amsterdam (€)

Atlas Archeologie van Omgevingsdienst Midden-Holland online

Petitie tegen sloop iconisch gebouw TUDelft

Dordrecht investeert miljoenen in geschiedenis

Heemschut en Cuypergenootschap

Unieke samenwerking archeologisch bedrijfsleven

14 december 2017 • 564 • Door **Redactie** • Bron: Persbericht archeologische sector

'Unique cooperation between archaeological firms'

Referentiebeeld: Archeologische opgraving bij Epse Foto: Apdency via Wikimedia CC0

*"Het begint allemaal met
een gezonde bodem"*

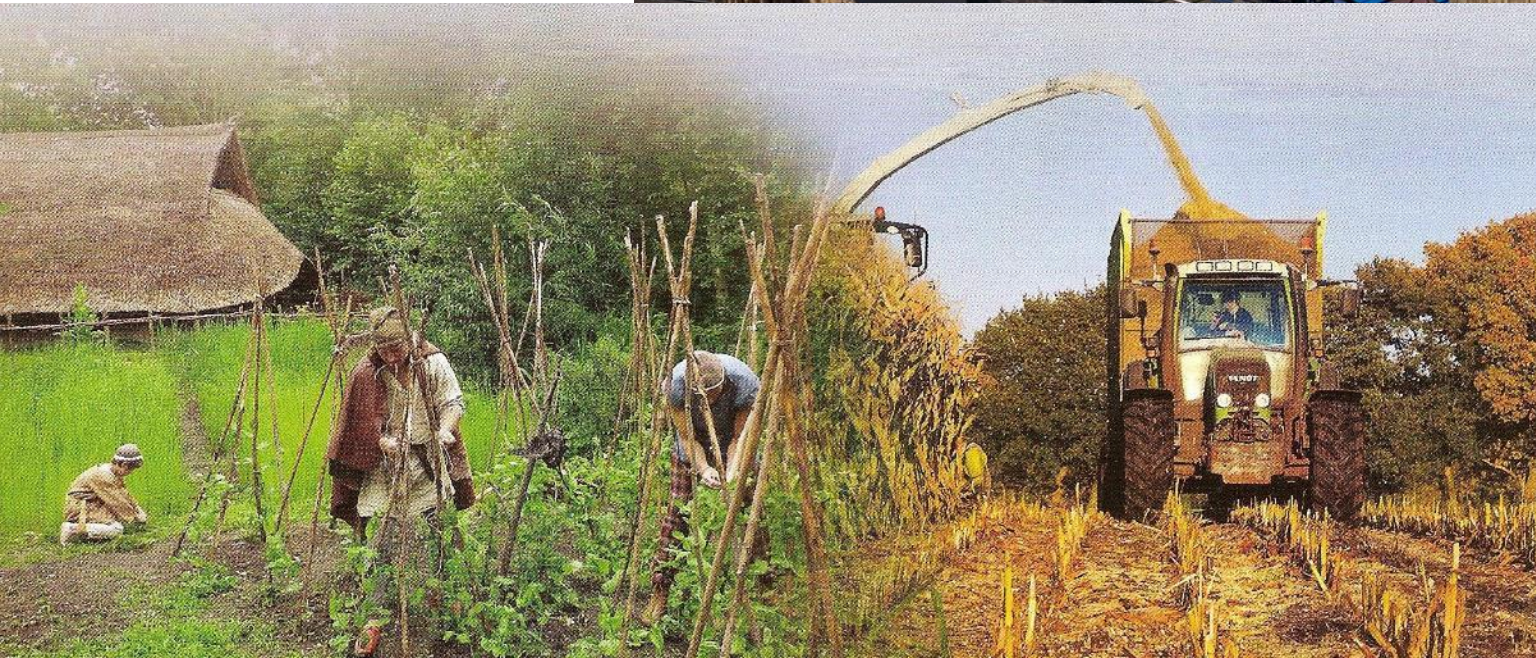

Nature-inclusive farming:

*'it all starts with a balanced
soil condition'*

Project
Without farmers
no food (2015)

Zonder boer geen voer!

(c) Echo tekst en presentatie

Pop-up museum

www.zonderboergeenvoer.nl

De Houw, 1995

and 2017

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Rapportage
Archeologische
Monumentenzorg

238

Erosie-onderzoek op de Grote Houw Oost in het kader van TOPsites

D.J. Huisman, M. van der Heiden, W. Derickx,
J.W. de Kort, T. Reimann, J. Schoorl, S. Thasing,
F. van Egmond, M. van Soest, P. Verplanke,
J. Wallinga

GRONINGEN

groen & styling, Niveau 3
Vakexpert bloem, groen & styling, Niveau 3
BOL

Teaching academic students the societal consequences of our métier

How to organize archaeological sensitivity in the Dutch polder beyond the professional circle?

- civil participation means sharing knowledge, listening, not through convincing
- it is the local community that counts, so stick to local issues and define specific target groups
- sustaining the dialogue is time-consuming but indispensable; participatory projects and find-reporting facilities are suitable means of communication